

Tööst põhjustatud haiguste ja kutsehaiguste diagnoosimise ning tööst põhjustatud tervisekahjustuste kahjuhüvitamise süsteemi uuring

Intervjuude kutsete ja ankeetide esialgsed kavad

SISUKORD

TÖÖTAJA INTERVJUU KUTSE	2
TÖÖTAJA INTERVJUU KAVA	3
SISSEJUHATUS	3
TAUSTAKÜSIMUSED	3
HAIGUSE DIAGNOOSIMISE PROTSESS (ainult KH ja TPH inimestele).....	3
TÖÖÕNNETUSE TUVASTAMISE PROTSESS TÖÖÕNNETUSE KORRAL	4
TÖÖSUHTE MUUTUMINE PÄRAST DIAGNOOSI	5
HÜVITIS JA KAHJUD.....	5
ETTEPANEKUD.....	6
TÖÖANDJA INTERVJUU KUTSE	7
TÖÖANDJA INTERVJUU KAVA	8
SISSEJUHATUS	8
TAUSTAKÜSIMUSED	8
TÖÖST PÕHJUSTATUD TERVISEKAHJU TÖÖANDJA JUURES, SELLE TUVASTAMINE JA ÕPPETUNNID	8
TÖÖST PÕHJUSTATUD TERVISKAHJU TUVASTAMISE JA HÜVITAMISE SÜSTEEM	9

TÖÖTAJA INTERVJUU KUTSE

Tere

Pöördun Teie poole tööst põhjustatud tervisekahjuga inimeste küsitluse jätkuna, kus andsite nõusoleku, et võime Teid kutsuda intervjuud andma.

Eesti Rakendusuuringu Keskus CentAR viib Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi tellimusel läbi tööga seotud haiguste diagnoosimise ja tööst põhjustatud tervisekahjustuste hüvitamise süsteemi uuringut. Intervjuudega soovime paremini mõista kutsehaiguse või tööst põhjustatud haiguse diagnoosi saanud või tööõnnetusse sattunud inimeste kogemusi ja koguda juhtumite kirjeldusi, mis illustreeriksid süsteemi valupunkte. Intervjuus keskendume Teie teekonnale tööst põhjustatud tervisekahju tekkimisest selle tuvastamiseni ning kahjuhüvitise taotlemisele ja sellega seotud probleemidele. Intervjuu kestab ligikaudu tund aega ja see toimub kas veebis (Microsoft Teamsi kaudu) või telefoni teel, vastavalt Teie eelistusele. Intervjuul osalemise eest anname tänutäheks 20-eurose Partner e-kinkekaardi.

Kuidas tagame Teie privaatsuse:

- Intervjuu salvestame ja salvestusest koostame analüüsi tegemiseks tekstifaili, millest eemaldame kõik isikuandmed (sh nimed, aga ka tööandja info, kohanimed ja täpsed kuupäevad).
- Teie vastused jäävad konfidentsiaalseks ja me kasutame neid ainult uuringu raporti koostamisel. Uuringu raportis võime kasutada tsitaate Teie intervjuust, kuid me ei lisa neile Teie nime ega muid isikut tuvastavaid andmeid.
- Salvestised ei ole kättesaadavad Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile ega teistele osapooltele.
- Intervjuu andmine on vabatahtlik ning võite oma nõusoleku igal ajal tagasi võtta, ka intervjuu käigus või pärast selle lõppu. Juba antud nõusoleku saate tagasi võtta kontakteerudes isikuandmete volitatud töötleja Eesti Rakendusuuringu Keskusega CentAR (kontaktid leiate kirja lõpust). Isikuandmete vastutav töötleja on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium.
- Teie kontaktandmed ja intervjuu salvestised kustutame pärast uuringu lõppu (2026. aasta II kvartali lõpuks).

Palume Teilt hiljemalt vastuseid järgmistele küsimustele:

- Kas olete nõus intervjuus osalema ja jagama oma tööst põhjustatud tervisekahju diagnoosimise ja kahjude hüvitamise kogemusi?
- Millised intervjuu ajad oleksid Teile kuus kõige sobivamad?
- Kas eelistate intervjuu anda veebi teel (Microsoft Teams) või telefoni teel? Kui telefoni teel, siis palun lisage telefoninumber.

Kui Teil on küsimusi uuringu või intervjuu kohta, võtke meiega julgelt ühendust!

Lisainfot isikuandmete töötlemise tingimuste kohta vt [siit](#) [link Lisale 5 veebis].

Heade soovidega

Anu Rentel

Eesti Rakendusuuringu Keskus CentAR

Rävala 11-8, 10143 Tallinn

tel 55606221

koduleht <https://centar.ee/>

TÖÖTAJA INTERVJU KAVA

SISSEJUHATUS

Mina olen /nimi/ Eesti Rakendusuuringute Keskusest Centar ja me teeme Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi tellimisel uuringut, mille eesmärk on kaardistada tööga seotud haiguste diagnoosimise ja tööst põhjustatud tervisekahjustuste hüvitamise süsteemi Eestis.

Andmekaitse tingimuste tõttu soovime salvestada Teie nõusoleku intervjuuks. Esiteks küsin luba salvestamiseks, seejärel tutvustan tingimusi, mille põhjal saate otsustada, kas nõustute intervjuuga või mitte. Kas ma tohin intervjuu salvestama panna? /Kui inimene ei nõustu, siis lõpeb intervjuu siin/

Uuring keskendub tööga seotud haiguste diagnoosimise ja tööst põhjustatud tervisekahjustuste hüvitamise probleemide kaardistamisele ning lahenduste väljatöötamisele. Uurimisküsimustele vastamiseks analüüsime registriandmeid, teiste riikide praktikaid, Eesti õigusakte ja kohtulahendeid ning teeme küsitluse kutsehaiguse või tööst põhjustatud haiguse diagnoosiga ja tööõnnetustesse sattunud töötajate seas. Lisaks intervjuerime erinevaid eksperte ning töötajaid ja tööandjaid.

Täna sel intervjuul soovime rääkida Teie kogemustest ja arvamustest tööga seotud haiguste diagnoosimise ning tööst põhjustatud tervisekahjustuste hüvitamise teemal. Soovime rääkida tööga seotud haiguse/tööõnnetuse tekkimise asjaoludest, haiguse diagnoosimise protsessist, tööõnnetuse tuvastamise protsessist, töösuhte muutumisest pärast diagnoosi, hüvitisest ja kahjustest.

Intervjuu salvestame ja salvestusest koostame analüüsi tegemiseks tekstifaili, millest eemaldame kõik viited Teie isikule. Kõik Teie vastused jäävad konfidentsiaalseks. Me ei jaga intervjuude faile Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ega kellegi teisega. Teie kontaktandmed ja intervjuude failid kustutame pärast uuringu valmimist. Uuringu raportis kasutame tsitaate intervjuudest, kuid me ei lisa neile infot, mis võimaldaks vastajat ära tunda.

Intervjuu toimub vabas vormis vestlusena. Intervjuus ei ole õigeid ja valesid vastuseid, ootame, et avaldate oma arvamust julgelt ja ausalt.

Kas Teil on küsimusi intervjuu korralduse, andmete hoidmise või uuringu tausta kohta?

Kas Te olete nõus intervjuud andma ja sellega, et salvestan intervjuu?

TAUSTAKÜSIMUSED

Kõigepealt rääkige palun natuke endast

- Mis on Teie praegune põhitegevus? *Vajadusel täpsustada vastavalt vastajale: Kas töötamine või töö otsimine, olete lastega kodus, tegelete tervise taastamisega, olete vanadus- või töövõimetuspensionär vms?*
- Milline on teie hariduslik ja töötamise taust? Millistes ametites ja valdkondades olete töötanud?

Milline töö ja kuidas põhjustas tööga seotud haiguse/tööõnnetuse?

- Mis valdkonnas ja ametis töötamine põhjustas Teie tööga seotud haiguse/tööõnnetuse?
- Mitme tööandja juures töötamine põhjustas või süvendas haigust?
- Millised töötingimused või -ülesanded põhjustasid või aitasid kaasa Teie tööga seotud haiguse/õnnetuse tekkimisele?
- Milline tööst põhjustatud tervisekahju teil on ja kuidas see töötamist mõjutab?

HAIGUSE DIAGNOOSIMISE PROTSESS (ainult KH ja TPH inimestele)

Kuidas avastati teie terviseprobleem ja kes seostas selle esimesena töötamisega?

Millised sammud, arstid ja protseduurid läbisite tööga seotud haiguse lõpliku diagnoosi saamiseks ja kui kaua see aega võttis?

- *Millal ja milline arst Teie tervisemuret märkas ja tööga seostas, milline arst suunas PERHi, millised tegevused toimusid PERHis, mitme arstiga Te diagnoosi saamiseks suhtlesite?*
- *Kui kaua diagnoosi saamine aega võttis? Kas see võttis aastaid või kuid?*

Milline info Teil diagnoosimise protsessi kohta eelnevalt oli? Mida Te selle protsessi kohta teadsite ja kust Te infot saite?

- *Kas oskasite ise paluda kutsehaiguse/tööst põhjustatud haiguse diagnoosimist või arst pakkus selle välja?*
- *Kui teadlik Te olite enne diagnoosi saamist sellest, kuidas kutsehaiguse/ tööst põhjustatud haiguse diagnoosimine käib? Millist infot ja millistest allikatest Te olite saanud?*

Kuidas Te diagnoosimise protsessi hindate? Kui arusaadav ja sujuv see protsess oli? Millised olid peamised raskused ja probleemid?

- *Milline oli diagnoosimise protsess Teie jaoks emotsionaalselt? Kuidas Te ennast tundsite? Mis selliseid tundeid tekitas?*
- *Kas Te tundsite end selles protsessis üksinda ja Teil tuli ise hakkama saada või oli süsteem toetav ja Te saite vajalikku infot ja abi? Kellelt ja millist abi Te saite?*
- *Kuidas arstid Teie terviseprobleemi suhtusid (kas võtsid Teid tõsiselt, kas olid toetavad, kas jagasid infot, või mitte)?*
- *Kas diagnoosi saamise protsessis oli Teie jaoks ka midagi positiivset? Kui jah, siis mis see oli?*

Milline oli tööandja suhtumine ja roll tööga seotud haiguse diagnoosimisel? Kes ja millal kaasas tööandjat? Kas tööandja oli toetav või takistas protsessi?

- *Kes, millal ja millist infot küsis tööandjalt ja teavitas tööandjat?*
- *Tööst põhjustatud haiguse puhul ei pea tööandjat diagnoosist teavitama. Kas ja kes teavitas Teie juhtumi puhul tööandjat? Kui tööandjat teavitati, siis kuidas tööandja sellesse suhtus? Kas ta oli toetav või takistas diagnoosimise protsessi?*

Miks Te otsustasite taotleda tööga seotud haiguse diagnoosimist ja kas olete tulemusega rahul? Kuidas te tööga seotud haiguse diagnoosimise tulemust hindate, kas see annab teile mingeid võimalusi juurde või piirab teie võimalusi?

- *Kas Teie arvates on Teie diagnoos õige, ehk kas Teie terviseprobleeme seostati Teie tööga õigesti? Kui ei, siis milline oleks Teie arvates õigem diagnoos?*
- *Kui palju Te mõtlesite sellele, mil määral diagnoos võib mõjutada Teie majanduslikku olukorda või Teie võimalusi tööl käia?*
- *Mida diagnoosi saamine Teile andis?*
- *Kas olete rahul, et otsustasite diagnoosi taotleda, või on midagi, mida oleksite soovinud teisiti teha?*

Milline oli teie kokkupuude tööga seotud haiguse diagnoosimise protsessis tööinspeksiooniga? Kuidas te hindate tööinspeksiooni rolli ja tegevust?

TÖÖÕNNETUSE TUVASTAMISE PROTSESS TÖÖÕNNETUSE KORRAL

Kuidas toimus Teiega juhtunud õnnetuse sidumine tööga? Milliseid samme astusite ise, mida tegi tööandja ja kes veel protsessiga seotud olid (näiteks Tööinspeksioon, kindlustus, arstid)?

- *Kuidas tööandja sellesse olukorda suhtus? Kas ta oli toetav või takistas protsessi?*
- *Milline oli teiste osapoolte roll selles protsessis, kas ja kuidas nemad Teid toetasid?*

Kuidas Te tööõnnetuse tuvastamise protsessi hindate? Kui sujuv ja arusaadav see protsess Teie jaoks oli? Millised olid peamised raskused ja probleemid selles protsessis?

- Milline oli tööõnnetuse tuvastamise protsess Teie jaoks emotsionaalselt (vajadusel täpsustage: Siin me ei pea silmas Teiega juhtunud õnnetust vaid tööõnnetuse tuvastamise protsessi kui sellist)? Mis selliseid tundeid tekitas?
- Kas tööõnnetuse tuvastamise protsessis oli Teie jaoks ka midagi positiivset? Kui jah, siis mis see oli?

TÖÖVÕIME HINDAMINE

Kas teie töövõimet või töövõimetust on hinnatud töötukassas või sotsiaalkindlustusametis?

- KUI EI, siis miks ei ole Teie töövõimet/töövõimetust hinnatud (näiteks ei ole kursis, mida see tähendab ja mida selleks tuleb teha, hirm kaotada töö)?

Millal ja kes hindas töövõimet/töövõimetust ja millised olid hindamise tulemused?

- Millal tööga seotud haiguse diagnoosimise protsessis toimus töövõime hindamine?
- Kes on töövõimet hinnanud SKA ja/või töötukassa või mõlemad?
- Täpsusta nii töövõimetuse % kui töövõime hindamise tulemus (puuduv, osaline, töövõime pole vähenenud).
- Töövõimetuse % juures täpsustada, kas on määratud nii tööga seotud haigusest tulenev kui muudest haigustest tulenev %.

Miks taotlesite töövõime ja töövõimetuse hindamist? Millist tulemust lootsite ja kas tulemus vastas ootustele?

TÖÖSUHTE MUUTUMINE PÄRAST DIAGNOOSI

Kuidas mõjutas haigestumine ja diagnoos/tööõnnetus teie töökoha valikuid ning töötingimusi? Mis muutus töösuhtes, ametikohas, töökoormuses või töötingimustes?

- Kas Te jätkasite töötamist sama tööandja juures või töösuhe lõppes? Millistel põhjustel? Kas koondati või lahkusite ise?
- Kas Te asusite pärast selle töösuhte lõppemist uuesti tööle?
 - Kui jah, siis kas samale ametile, mis enne, kas töötingimused erinesid ja kuidas uues töökohas?
 - Kui ei, siis mis olid peamised põhjused, miks Te enam tööle ei läinud?
- Kas ja kuidas muutus Teie töö pärast kutsehaiguse/tööst põhjustatud haiguse diagnoosi saamist/tööõnnetust (teine amet, teised tööülesanded, väiksem koormus)?
- Kas Te ise muutsite midagi oma tööharjumustes?
- Kas Te tunnete, et Teie praegune töökeskkond ja töötingimused on Teile turvalised ja ohutud?

Kas ja milliseid muutuseid pakkus või tegi tööandja pärast tööga seotud haigusest teada saamist?

- Kas ja mil määral kohandas tööandja töökeskkonda ja -tingimusi pärast haiguse diagnoosimist/tööõnnetuse juhtumist?

HÜVITIS JA KAHJUD

Millised kahjud Teil haiguse/tööõnnetuse tõttu tekkisid (näiteks saamata jäänud sissetulekud, lisakulud)? Kes ja millises mahus neid kahjusid korvab ja kui suur on teie enda kanda jääv tööga seotud haigusest/tööõnnetusest tulenev kahju?

Nüüd räägime sellest, milline on tööandja(te) vastutus tööga seotud tervisekahjude korvamisel. Kas olete taotlenud tööandja(te)lt tööst põhjustatud tervisekahju eest hüvitist? Miks te seda tegite või ei teinud? Milline info võimalike hüvitiste kohta teil oli?

- *Kas te olete teadlik sellest, et tööandjalt võib nõuda hüvitist kahju eest, mis on tööandja nõuete rikkumise tulemusena tööga seoses tekkinud ja mida ei kaeta muude riiklike hüvitistega?*
- *Miks ei taotlenud hüvitist?*
- *Miks te taotlesite hüvitist? Millist tulemust sellest lootsite? Mis motiveeris Teid hüvitist taotlema (näiteks rahaline vajadus, õiglustunne)?*
- *Millist infot ja millistest allikatest Teil hüvitise taotlemise kohta oli? Kas keegi soovitas Teil uurida võimalust taotleda kahjude hüvitamist? Kui jah, siis kes?*
- *Kas te olete taotlenud SKAst hüvitist? Juhul, kui tööandja on õigusjärglaseta likvideeritud ja tööandjal on kohustus hüvitada tööst põhjustatud tervisekahju, siis hüvitab selle kahju Sotsiaalkindlustusamet.*

Millised olid hüvitise taotlemise protsessi sammud algusest kuni kas hüvitise saamise või mitte saamiseni?

- *Kas Teil oli ka mingeid kõhklusi või hirme seoses taotlemisega? Kui jah, siis mis need olid*

Kuidas te hindate hüvitise taotlemise protsessi? Kui sujuv ja arusaadav see protsess oli? Millised olid peamised raskused ja probleemid selles protsessis?

- *Milline oli hüvitise taotlemise protsess Teie jaoks emotsionaalselt? Mis selliseid tundeid tekitas?*
- *Kas Te tundiste end selles protsessis üksinda ja Teil tuli ise hakkama saada või oli süsteem toetav ja Te saite vajalikku infot ja abi? Kellelt ja millist abi Te saite?*
- *Kas hüvitise taotlemise protsessis oli Teie jaoks midagi positiivset? Kui jah, siis mis see oli?*

Milline oli hüvitise taotlemise tulemus ja kuidas te seda tulemust hindate?

- *Milliseid kahjusid Teile hüvitati?*
- *Kuidas hüvitise suurus leiti/leitakse? Kuidas Te hindate selle suurust ning arvestuse aluseid?*
- *Millisel moel välja maksmine toimub?*
- *Kuidas te hindate, kas tulemus on õiglane?*

ETTEPANEKUD

Mis oleks Teie arvates kõige olulisem, mida Eestis kutsehaiguste ja tööst põhjustatud haiguste diagnoosimise ja tööst põhjustatud tervisekahjustuste kahjuhüvitise süsteemi parandamiseks tuleks teha? Mis praeguses protsessis toimib hästi?

Kas on veel midagi, mida soovite jagada?

Aitäh, et leidsite aega jagada oma kogemusi ja mõtteid!

TÖÖANDJA INTERVJUU KUTSE

Tere

Eesti Rakendusuuringu Keskus CentAR teeb Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi tellimusel **tööga seotud haiguste diagnoosimise ja tööst põhjustatud tervisekahjustuste hüvitamise süsteemi uuringut Eestis**. 2022. aastal sõlmisid sotsiaalpartnerid kokkuleppe, mille järgi hiljemalt sooduspensionite staaži lõppemisel reformitakse praegune tööst põhjustatud tervisekahju hüvitamise süsteem. Uuring annab aluse selle reformi suundadele.

Uuringu ühe osana intervjuuerime tööandjaid, et saada terviklik ülevaade tööga seotud haiguste diagnoosimise ja tööst põhjustatud tervisekahjustuste hüvitamise olukorrast ning võimalikest lahendusvariantidest Eestis. Kas Teie oleksite nõus jagama tööandjana oma mõtteid ja kogemusi selles valdkonnas?

Intervjuu kestab ligikaudu tund aega ja intervjuu teeme Teamsi kaudu veebi teel. Intervjuu salvestatakse ja salvestusest koostatakse analüüsi tegemiseks tekstifail, millest eemaldatakse viited Teie isikule ja Teie ettevõttele. Teie vastused jäävad konfidentsiaalseks. Intervjuust saadud andmeid kasutame ainult selle uuringu jaoks ja mitte ühelgi muul eesmärgil. Intervjuude faile ei jagata Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ega kellegi teisega. Teie osalemine intervjuul on vabatahtlik ja võite igal hetkel oma nõusoleku tagasi võtta, nii intervjuu ajal või pärast intervjuu lõppu. Intervjuude failid kustutatakse pärast uuringu valmimist (2026. aasta II kvartali lõpuks). Juba antud nõusoleku saate tagasi võtta kontakteerudes isikuandmete volitatud töötleja Eesti Rakendusuuringu Keskusega CentAR (kontaktid leiате kirja lõpust). Isikuandmete vastutav töötleja on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium.

Lisainfot isikuandmete töötlemise tingimuste kohta vt [siit](#) [link Lisale 5 veebis].

Palun andke teada, kas olete nõus intervjuud andma, kui olete nõus, siis millised intervjuu ajad Teile sobiksid kuus. Ootame Teie vastust **hiljemalt** Kui Teil peaks uuringu kohta küsimusi tekkima, siis võtke meiega julgelt ühendust!

Heade soovidega

Anu Rentel

Eesti Rakendusuuringu Keskus CentAR

Rävala 11-8, 10143 Tallinn

tel 55606221

koduleht <https://centar.ee/>

TÖÖANDJA INTERVJUU KAVA

SISSEJUHATUS

Mina olen /nimi/ Eesti Rakendusuuringute Keskusest Centar ja me teeme Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi tellimisel uuringut, mille eesmärk on kaardistada tööga seotud haiguste diagnoosimise ja tööst põhjustatud tervisekahjustuste hüvitamise süsteemi Eestis.

Andmekaitse tingimuste tõttu soovime salvestada Teie nõusoleku intervjuuks. Esiteks küsin luba salvestamiseks, seejärel tutvustan tingimusi, mille põhjal saate otsustada, kas nõustute intervjuuga või mitte. Kas ma tohin intervjuu salvestama panna? /Kui inimene ei nõustu, siis lõpeb intervjuu siin/

Uuring keskendub tööga seotud haiguste diagnoosimise ja tööst põhjustatud tervisekahjustuste hüvitamise probleemide kaardistamisele ning lahenduste väljatöötamisele. Uurimisküsimustele vastamiseks analüüsime registriandmeid, teiste riikide praktikaid, Eesti õigusakte ja kohtulahendeid ning teeme küsitluse kutsehaiguse või tööst põhjustatud haiguse diagnoosiga ja tööõnnetustesse sattunud töötajate seas. Lisaks intervjuerime erinevaid eksperte ning töötajaid ja tööandjaid.

Täna sel intervjuul soovime rääkida Teie kui tööandja kogemustest ja arvamustest tööga seotud haiguste diagnoosimise ning tööst põhjustatud tervisekahjustuste hüvitamise teemal.

Intervjuu salvestame ja salvestusest koostame analüüsi tegemiseks tekstifaili, millest eemaldame kõik viited Teie isikule ja Teie asutusele. Teie vastused jäävad konfidentsiaalseks. Me ei jaga intervjuude faile Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ega kellegi teisega. Intervjuude failid kustutame pärast uuringu valmimist. Uuringu raportis kasutame tsitaate intervjuudest, kuid me ei lisa neile infot, mis võimaldaks vastajat või asutust ära tunda.

Intervjuu toimub vabas vormis vestlusena. Intervjuus ei ole õigeid ja valesid vastuseid, ootame, et avaldate oma arvamust julgelt ja ausalt. Intervjuude eesmärk on olukorra mõistmine ettevõtjate vaatest.

Kas Teil on küsimusi intervjuu korralduse, andmete hoidmise või uuringu tausta kohta?

Kas Te olete nõus kirjeldatud tingimustel intervjuud andma ja sellega, et salvestan intervjuu?

TAUSTAKÜSIMUSED

Palun kirjeldage Teie ettevõtte/asutuse tausta tööandjana: millisel tegevusalal ja piirkondades tegutsete, kui palju teil on töötajaid?

- *Mis on Teie ettevõtte/asutuse tegevusvaldkonnad?*
- *Kui palju töötajaid Teie ettevõttes/asutuses on?*
- *Millises Eesti piirkonnas Teie ettevõtte/asutus tegutseb?*

Kindlustusettevõtjad pakuvad tööandjatele vastutuskindlustuse võimalust, tööõnnetustest või kutsehaigustest põhjustatud tööandjale tekkivate kulude riski katmiseks. Kas teil on selline kindlustus tehtud?

- *Mis põhjustel tegite kindlustuse või mis põhjustel ei ole teinud?*
- *Milliseid riske ja millises mahus see kindlustus teil katab? Kas olete sellest kindlustusest juba kasu saanud?*

TÖÖST PÕHJUSTATUD TERVISEKAHJU TÖÖANDJA JUURES, SELLE TUVASTAMINE JA ÕPPETUNNID

Kas, milliseid ja kui palju tööst põhjustatud tervisekahju juhtumeid Teie ettevõttes/asutuses teile teadaolevalt on olnud?

- *Kas Teie ettevõttes/asutuses on olnud juhtumeid, kus:*

- *töötajal on diagnoositud kutsehaigus või tööst põhjustatud haigus?*
- *töötajal on juhtunud tööõnnetus?*
- *töötaja on saanud mõne muu tervisekahjustuse, mis ei ole kutsehaigus või tööst põhjustatud haigus või tööõnnetus?*
- *Kui palju on selliseid juhtumeid Teie ettevõttes/asutuses viimastel aastatel olnud?*
- *Millistel ametialadel on neid juhtumeid esinenud, millistest töötingimustest põhjustatud või tööülesannete käigus tekkinud?*
- *Millist tüüpi tervisekahjustused on need olnud?*

Kuidas Te olete töötajate tervisekahjustustest teada saanud ja kuidas te eelistaksite, et see info liiguks?

- *Kas töötaja pöördus Teie poole või saite seda teada mujalt?*
- *Kuidas Te eelistaksite sellistest olukordadest teada saada?*

Mida Teie tööandjana tegite töötaja tervisekahjustuse tuvastamise ja/või haiguse diagnoosimise protsessis?

- *Kellega Te suhtlesite (töötervishoiuarst, Tööinspeksioon)?*
- *Milline aruandlus protsessiga kaasnes?*
- *Mitu inimest Teie ettevõttes/ asutusest selle protsessiga seotud oli?*

Kui arusaadav ja sujuv oli töötaja tervisekahjustuse tuvastamise protsess? Mis olid peamised raskused ja probleemid? Mis toimis hästi?

Milliseid muudatusi Te tööl pärast töötaja tervisekahjustusest teada saamist tegite?

- *Kas parandasite füüsilist töökeskkonda, vahetasite töövahendeid, muutsite midagi töökorralduses, töötajate väljaõppes? Miks tegite muudatusi või miks ei teinud?*
- *Kas töösuhe nende töötajatega on jätkunud pärast tervisekahjustuse tekkimist või on see lõppenud? Kui jätkunud, siis kas ja mil määral on nende töötajate töötingimused ja tööülesanded muutunud? Mis põhjustel on muutunud/ei ole muutunud? Kui lõppenud, siis mis põhjustel töösuhe lõppes?*

Kas Teie ettevõttes/asutuses on olnud juhtumeid, kus tervisekahjustusega töötaja nõuab tervisekahju tekitamise eest hüvitist? Kirjeldage palun neid juhtumeid täpsemalt, kuidas millistel tingimustel töötaja(d) hüvitist küsisid, kuidas hüvitise maksmises kokku lepidi ja kui suurt hüvitist ning kellele maksate?

Milliseid kulusid ja kohustusi on tervisekahju juhtumid teie ettevõttele kaasa toonud? (nt õiguslikud kohustused, rahalised hüvitised, mainekahju, töökeskkonna parandamise kulud).

Kas ja milliseid positiivseid mõjusid on tervisekahju juhtumitest tõusnud (parem töökeskkond, sõbralikumad suhted)?

Kas teie hinnangul on praegune tööst põhjustatud tervisekahjude tuvastamise ja hüvitamise süsteem õiglane tööandjate ja töötajate vaatepunktist? Kas tööandjate vastutus peaks olema suurem või väiksem?

Kas ja kuidas peaks tööst põhjustatud tervisekahjude tuvastamise ja kahjuhüvitiste süsteem motiveerima tööandjaid investeerima paremasse töökeskkonda?

TÖÖST PÕHJUSTATUD TERVISKAHJU TUVASTAMISE JA HÜVITAMISE SÜSTEEM

Liigume kitsamalt teie kogemuse juurest laiemalt süsteemi juurde. Esitan järgnevalt küsimusi, millele Teil võib olla vastuseks mõtteid ja ettepanekuid, kuid ei pruugi. Kõik ideed, kuidas

olukorda parandada on teretulnud, samas kui Teil pole vastuseid või mõtteid mõnele küsimusele vastamisel, siis on täiesti sobiv, kui jätate vastamata.

Millised on Teie hinnangul olulisemad probleemid praegu tööandjatele tööga seotud haiguste diagnoosimise ja töökohaga sidumise süsteemis? Kuidas neid probleemkohti saaks parandada?

- *Kuidas tõhustada Tööinspeksiooni, töötervishoiuarsti, tööandja ja töötaja vahelist koostööd, et tagada turvalisem ja ohutum töökeskkond ning paremad töötervishoiu tingimused?*
- *Kui töötajal on tööst põhjustatud haigus aga ei ole kutsehaigus, siis ei teavita ei arst ega tööinspeksioon sellest tööandjat. Töötajal on võimalus ise teavitada, aga pole kohustust. Kas seda süsteemi tuleks muuta ja tööandjat peaks töötajale määratud TPH diagnoosi määramisest teavitama?*

Millised on teie hinnangul praegu olulisemad probleemid töötajate tööst põhjustatud tervisekahju hüvitamise süsteemis? Millised lahendused aitaks praeguseid probleeme ületada?

- *Kas ja mil määral peaks kahjuhüvitamise süsteemi ülesanne olema tööandjate motiveerimine töökeskkonna ohutusse ning töötaja tervise hoidmisesse panustamine ja töötajate tervisekahjustuste tekke ennetamine?*
- *Kas ja mil määral peaks see tagama töötajale kiire ja õiglase hüvitamise?*

Praegu saab töötaja tööst tuleneva tervisekahju katmiseks hüvitist taotleda tööandjalt ja sotsiaalkindlustusametilt, kui tööandja on õigusjärglaseta likvideeritud. Juhul, kui tööandja pole nõus vabatahtlikult hüvitist maksma, siis saab töötaja hüvitist nõuda kohtu kaudu. Kohtu kaudu küsivad hüvitist vähesed, kuna see on keeruline, pikk, kulukas ja ebakindla tulemusega protsess. Kohtus kaalutakse, kas ja mil määral on kahju tõendatud ja tulenev tööga seotud tervisekahjustusest, tekkinud tööandja süül. Sõltuvalt sellest, millise kahju hüvitamist töötaja taotleb ja kuidas kohus kaalutleb kaetakse saamatajäänud tulu minevikus ja tulevikus, lisakulusid ning moraalset kahju. Tulenevalt oskusest hagi kirjutada ja kohtus vaielda saavad muidu samasuguses olukorras olevatest töötajatest osa suurema hüvitise, teised väiksema ja kolmandad üldse mitte. Üldjuhul arvestatakse kahjuhüvitise leidmisel töövõimekaotuse määra ja tööst põhjustatud haigusest tulenevat töövõime kaotuse määra, mida hindab sotsiaalkindlustusameti ekspertarst. Reeglina arvestatakse kahjuhüvitise suuruse leidmisel hüvitisest maha riiklikust sotsiaalkaitse süsteemist makstav töövõimetoetus ja inimese töötasu.

Millistel tingimustel peaks töötajal tekkima õigus täiendavale kahjuhüvitisele, mida praegune sotsiaalkaitse süsteem ei kata?

- *Millistel tingimustel (töö ja haiguse seose tõendamine, kahju tõendamine, tööandja või töötaja süü) peaks töötajal tekkima õigus kahjuhüvitisele?*

Kuidas hinnata, kui suur kahju töötajale tervisekahju tagajärjel tekkis, millises ulatuses peaks kahju töötajale hüvitama ja kui pika perioodi jooksul?

- *Millest lähtuvalt tuleks hinnata kui suur kahju on töötajale tööst põhjustatud tervisekahjustuse tagajärjel tekkinud? Millist kahju (sissetuleku langus, haigusest tulenevad lisakulud, moraalne kahju) ja mis ulatuses tuleks töötajale kahjuhüvitise raames hüvitada? Millise perioodi eest ja kui pika aja vältel tuleks töötajale kahjuhüvitist maksta?*
- *Kui pikalt ja kes peaks maksma kahjuhüvitist vanaduspensionistidele?*

Milline peaks olema tööandja, töötaja ja riigi vastutuse jaotus kahjuhüvitise maksmisel? Miks ja mis kriteeriumid peaks olema aluseks vastutuse jaotamisel?

- *Praegu saab Eestis tööst põhjustatud tervisekahjustuste hüvitist kas tööandjalt või kui tööandja on likvideeritud ja õigusjärglast pole, siis Sotsiaalkindlustusametist. Kas, mis hetkest ja mis ulatuses peaks riik tööandjalt kahjuhüvitise maksmise üle võtma?*

- *Praegu on töötajal õigus nõuda tööandjalt hüvitist igasuguse tööst põhjustatud tervisekahjustuse eest, SKA-st saab hüvitist taotleda ainult tööõnnetuse ja kutsehaiguse korral. Kas tööst põhjustatud haiguse diagnoosiga inimestel peaks samuti olema õigus taotleda SKA-st hüvitist? Miks?*

Milline peaks olema tööst põhjustatud tervisekahjustuste hüvitamise rahastamise süsteem?

Kas on veel midagi, mida soovite jagada?

Aitäh, et leidsite aega jagada oma kogemusi ja mõtteid!